

Stockholms
universitet

BESLUT
2021-04-29

Dnr SU FV-0479-21

Rektor

Rikard Skårfors
FD, Utbildningsledare
Rektors kansli, Ledningssekretariatet

Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet)

Yttrande över betänkandet *Säker och kostnadseffektiv IT-drift – rättsliga förutsättningar för utkontraktering (SOU 2021:1)*

Stockholms universitet har av Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet) anmodats att inkomma med synpunkter på IT-driftsutredningen delbetänkande *Säker och kostnadseffektiv IT-drift – rättsliga förutsättningar för utkontraktering (SOU 2021:1)*. Universitetet har följande att anföra.

Sammanfattning

Stockholms universitet har inga synpunkter på förslaget (kapitel 11, s. 305) om att inskränka meddelarfriheten för de som arbetar i sådan verksamhet som omfattas av lagen (2020:914) om tystnadsplikt vid utkontraktering av teknisk bearbetning eller lagring av uppgifter.

Universitetet tillstyrker, med nedan angivna kommentarer, utredningens förslag (avsnitt 10.3, s. 294) att införa en sekretessbrytande bestämmelse för teknisk bearbetning och teknisk lagring.

Bestämmelsen som sådan

Fördelarna med bestämmelsen

Stockholms universitet har i likhet med alla myndigheter som omfattas av offentlighets- och sekretesslagen svårigheter att tillhandahålla en ändamålsenlig och kostnadseffektiv digital infrastruktur. En del av dessa svårigheter kan relateras till offentlighets- och sekretesslagen.

De nu föreslagna bestämmelserna skulle i de flesta fall avhjälpa de hinder mot användandet av leverantörer för teknisk bearbetning och teknisk lagring som Stockholms universitet har i sin verksamhet vad avser offentlighets- och sekretesslagen.

Riskerna med en så långtgående sekretessbrytande bestämmelse

Stockholms universitet är i sin verksamhet beroende av att människor fritt väljer att lämna ifrån sig uppgifter. En viktig del av den forskning som bedrivs vid universitetet sker med stöd av data som allmänheten har lämnat till verksamhet som bedrivs inom offentlighets- och

sekretesslagen. Det borde kunna antas att sekretesskyddet för uppgifterna har påverkat enskildas vilja att lämna uppgifter.

Stockholms universitet saknar en konsekvensbedömning kring om den nu föreslagna bestämmelsen riskerar att inverka på allmänhetens vilja att fritt lämna korrekta uppgifter exempelvis till verksamhetsutövare inom hälso- och sjukvården eller myndigheter med ansvar för den offentliga statistiken. Om allmänhetens vilja att lämna uppgifter påverkas ser Stockholms universitet stora risker för möjligheten att framöver bedriva den typ av forskning som bidrar med underlag om den svenska befolkningen.

Behov av förtydliganden med anledning av bestämmelsen

Om bestämmelsen införs ser Stockholms universitet ett behov av ytterligare förtydligande kring hur den avvägning som krävs bör göras. Det får antas att de flesta aktörer som omfattas av offentlighets- och sekretesslagen kommer övergå till, eller motivera redan idag befintliga, kontorsstödssystem som exempelvis Microsoft 365 och Google Workspaces. Med anledning av att dessa system innebär möjlighet för uppgifter som omfattas av en sekretessbestämmelse att förvaras i en myndigheters infrastruktur utan att uppgiften bedömts av en tjänsteman, exempelvis genom inkommande e-post eller att en utomstående redigerar i ett arbetsdokument, får det antas finnas behov av att ta höjd för att olika typer av uppgifter kan förvaras i dessa system. Vägledning kring hur aktörer ska göra bedömningen av vilka uppgifter som ska prövas är en absolut nödvändighet för att den sekretessbrytande bestämmelsen ska komma till sin rätt.

Behov av förtydliganden i övrigt

Kryptering

Utredningens slutsats (avsnitt 10.1.4, s. 283) är att uppgifter ska betraktas som röjda oavsett om de krypterats eller pseudonymiserats. Det får antas finnas goda skäl för denna tolkning, exempelvis gäller för sekretessbelagda uppgifter en tidsgräns för hur länge sekretessen består. Ska kryptering användas för att skydda uppgiften från röjande gäller att krypteringens skyddande egenskaper ska bestå senast fram till denna periods slut men i varje fall till den tidpunkt där det kan konstateras att skadeprovningen faller ut till fördel för uppgiftens offentlighet.

Med tanke på den tekniska utvecklingen finns det betydande svårigheter för aktörer att närma sig hur en sådan prövning bör genomföras eller vad slutsatsen kan tänkas vara.

Genom att betrakta en krypterad uppgift som röjd uppkommer ett ytterligare problem. Säker överföring över öppna nät förutsätter att uppgifterna krypteras och att endast avsändare och mottagare har möjligheten att ta fram uppgifterna i klartext. Mellan dessa två aktörer finns ett för båda parterna okänt antal aktörer som deltar i överföringen av uppgifterna i nätet. Om den krypterade uppgiften ska betraktas som röjd bör rimligen slutsatsen vara att den föreslagna

bestämmelsen måste tillämpas även mot dessa aktörer. Stockholms universitet ser betydande svårigheter med att identifiera aktörerna och genomföra en prövning i dessa sammanhang.

Med anledning av den oklarhet som den rättsliga analysen har skapat vore det önskvärt om det kan förtydligas hur och om kryptering kan användas för att förhindra ett röjande av en utlämnad uppgift, eller att det skyndsamt tillsätts en utredning för att hantera detta.

Osäkerhet med anledning av EU-domstolens avgörande C-311/18 (Schrems II)

Stockholms universitet ser, även om utredningens förslag genomförs fullt ut, betydande svårigheter med en övergång till en molnbaserad infrastruktur. Schrems II-avgörandet har skapat betydande rättsliga oklarheter kring användande av amerikanska molntjänster. Även i andra fall än USA och där det inte finns beslut om adekvat skyddsnivå i mottagarlandet innebär avgörandet ett omfattande analysarbete för att säkerställa skyddet för personuppgifter.

En betydande del av de molntjänstleverantörer som finns på marknaden och som används av myndigheter har beröringspunkter till USA, antingen genom att leverantören är belägen i USA, att data eller delar av data lagras i USA eller att företagsgruppen styrs från USA. Även europeiska leverantörer använder ofta dessa tjänster som underleverantörer. Det kommer framgent vara svårt att förhålla sig till den omsorgsskyldighet som gäller vid anlitande av personuppgiftsbiträden som följer av artikel 28 i EU:s dataskyddsförordning.

Stockholms universitet har därför idag svårt att se att de i utredningen föreslagna ändringarna kommer vara tillräckliga för att undanröja osäkerheten kring och skynda på det offentliga digitaliseringen.

Detta beslut är fattat av rektor, professor Astrid Söderbergh Widding, i närvaro av tillförordnad universitetsdirektör Åsa Borin. Studeranderepresentanter har informerats och haft tillfälle att yttra sig. Övrig närvarande har varit Ulf Nyman, Ledningssekretariatet (protokollförare). Föredragande i ärendet har varit utbildningsledare Rikard Skårfors.